

May 2016 subject reports

Dutch A: Language & Literature

Overall grade boundaries

Higher level

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 – 13	14 - 28	29 - 43	44 - 56	57 - 69	70 - 82	83 - 100

Standard level

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 14	15 - 31	32 - 48	49 - 60	61 - 73	74 - 85	86 - 100

Internal assessment

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 4	5 - 9	10 - 13	14 - 17	18 - 20	21 - 24	25 - 30

Reikwijdte en geschiktheid van het geleverde werk

- Het niveau was over het algemeen goed tot soms zeer goed (fragmenten, begeleidende vragen en discussies).
- De meeste opnames waren van uitstekende kwaliteit, bijna altijd een helder geluid. Soms een "tikje" in de microfoon, soms te veel "pauze-kabaal" op de achtergrond.
- Soms was er een vergissing: 2x de tekst verzonden, i.p.v. tekst en formulier.
- Soms kwam een tekst niet overeen met de opgegeven bestudeerde werken

- Niet alle teksten waren genummerd.
- Niet alle nummers van de teksten kwamen overeen met de nummering die kandidaat en leraar bezigden.
- Niet alle teksten hadden de juiste lengte, soms werden eenvoudigweg 2 gefotocopieerde bladzijden uit een boek ingeleverd.
- Niet alle teksten waren goed leesbaar.
- Een tekst vanuit het origineel overgetypt, bevatte vaak meer regels dan de 40 uit het boek zelf
- (zie aanbevelingen).
- Hoewel de begeleidende vragen over het algemeen goed waren, werd de vraag over de taal nog steeds (te vaak) vergeten.
- De meeste presentaties waren prima van lengte. Toch waren er uitschieters: de kortste presentatie was 6.28 min. en de langste was 12.59 min.
- Sommige discussies stopten al na 12.16 min. Het langste mondeling was: 18.18 min. Dat kan in beide gevallen niet. In het eerste geval waren er nog bijna 3 min. over, tijd waarin veel gevraagd en geantwoord kan worden.

Prestaties van de kandidaten per criterium

Criterion A: kennis en begrip van de tekst en het gelezen werk als geheel was goed tot zeer goed. Leerlingen waren over het algemeen goed voorbereid. In sommige gevallen echter ging men te veel op het werk als geheel in en te weinig op het fragment zelf. Dat kan niet.

Criterion B: dit onderdeel blijkt elk jaar het moeilijkste te zijn. Als de kandidaat b.v. geen stilistische kenmerken noemt, kan de leraar er tijdens de discussie naar vragen. Ook hier blijkt het 2e gedeelte van de vraag op moeilijkheden te stuiten: alleen het signaleren en benoemen van stijkenmerken is niet genoeg. De leerling dient het effect op de lezer eveneens te bespreken, kortom: verdieping.

Criterion C: diverse scholen interpreteren dit onderdeel op verschillende manieren. Meer duidelijkheid over de manier van structureren is zeer wenselijk in de presentatie (zie: aanbevelingen).

- methode "regel voor regel" analyseren (zie: aanbevelingen).
- methode "introductie-middenstuk-conclusie" (zie: aanbevelingen).
- methode "spring-schema" (zie: aanbevelingen).

Criterion D: dit onderdeel ging iedereen het beste af. Gelet wordt op de juiste grammatica in de breedste zin van het woord, juiste zinsconstructies, uitdrukkingen en juiste woordkeus betreffende het onderwerp. Ook op vloeiendheid van spreken wordt gelet. Het kan niet zo zijn, dat een kandidaat na elke paar zinnen bv. 30 sec. stopt.

Afhankelijk van de manier van spreken, kan het woordje "eh-uhm" al dan niet hinderlijk zijn.

Aanbevelingen en richtlijnen voor leerkrachten van toekomstige kandidaten

- Leer de leerlingen de tijd in de gaten te houden. Als een wekker op tafel tijdens het

examen helpt, mag dat. Maar die wekker hoeft niet helemaal tot het einde af te rammelen.

- Als een presentatie (goed, maar) erg kort is, bv. 5-6 min. is het de taak van de leraar de leerling aan te moedigen verder te spreken. Dit kan door b.v. de laatste regel van de kandidaat te herhalen.
- Als een kandidaat goed op dreef is, mag de leraar **niet** onderbreken.
- Alleen als een kandidaat positieve aanmoediging nodig heeft, mag de leraar **kort** een duwtje in de rug geven.
- De leraar mag en kan een kandidaat rond de 10 min. stoppen, anders blijft er (te) weinig tijd over voor de discussie van slechts 5 min. Ook rond de 15 min. dient de leraar het gesprek te beëindigen. Laat in beide gevallen de kandidaat z'n zin afmaken.
- Na beëindiging van het gesprek wordt een afronding zeer op prijs gesteld. Zeg iets van "Dank" "Dank je wel" "Succes verder" of "Dat was het".
- Als de leerling het fragment in een literaire context wil plaatsen, kan dat in de eerste 2-3 min. Het gevaar is hier, dat de kandidaat veel te veel tijd kwijt is aan het navertellen van de inhoud van het gelezen werk. Plaatsing van het fragment in het geheel van het gelezen werk of t.o.v. andere literaire werken alleen doen, wanneer het **relevant** is. De presentatie dient te gaan over het **fragment**, niet over het gelezen werk of het totale oeuvre van de schrijver. Daarom moeten de begeleidende vragen ook over het fragment gaan, eentje over de inhoud en eentje over de taal.
- Nog steeds worden er niet altijd vragen over de taal gesteld. Het makkelijkste is om een literaire vraag en een taalkundige vraag als guiding questions te stellen.
- De begeleidende vragen dienen als leidraad voor de presentatie van de leerling en de antwoorden moeten duidelijk in de presentatie verwerkt zijn.
- Het oplezen van de vragen is onnodig: de leraar kent ze, de leerling heeft ze tijdens de voorbereidingstijd kunnen bestuderen en de examinerator heeft ze voor zich.
- Het voorlezen van 8-10/12 regels is ook niet nodig (zo'n halve minuut), iedereen heeft de tekst voor zich. De kandidaat kan zeggen: "Vanaf regel 16 t/m 26 ontdekt de hoofdpersoon dat....".
- Het gaat er tijdens het examen om er achter te komen of de kandidaat de stof diepgaand bestudeerd en begrepen heeft, of hij ermee kan werken. Het gaat niet om het oplepelen van uit het hoofd geleerde analyses.
- Het gaat er ook om er achter te komen wat **de leerling** weet, niet de leraar. Blijf bij het fragment en stel gerichte, **goed voorbereide** vragen. Monologen van leraren of te lange uitweidingen tussendoor zijn onwenselijk.
- I.v.m. het toekennen van het aantal punten voor criterium C wordt sterk aangeraden **aan het begin** van de presentatie duidelijk te vertellen wat de kandidaat van plan is te bespreken. En aan het **eind** een duidelijke conclusie/samenvatting. Een persoonlijke mening is mogelijk, maar alleen als de tijd het toelaat.
- Structuur aanbrengen kan door:

de methode "regel voor regel" te analyseren. Het gevaar hier is, dat de kandidaat in tijdnood komt.

de methode "introductie-middenstuk-conclusie". Voorbeeld: "Ik ga eerst mijn fragment in het geheel plaatsen, dan zal ik de begeleidende vraag over de taal van personage X beantwoorden met daaraan gekoppeld zijn ontwikkeling in denken hetgeen we hier in het fragment kunnen

lezen en in mijn conclusie zal ik ingaan op de andere begeleidende vraag. Dan begin ik nu met de plaatsing, enz. enz. Dan zal ik het nu over personage X hebben, enz. enz. Tot slot concludeer ik, dat enz. enz.

de methode "spring-schema". Voorbeeld: "Ik ga mijn fragment thematisch behandelen, eerst het thema, dan de ruimte en tijd, dan de begeleidende vragen. Ik begin met het thema dat ik in r. 2 al zie, want enz. enz. Ook in r. 25 komt het thema voor, want enz. enz. Op het eind van het fragment is het thema weer duidelijk zichtbaar, want enz. enz. Nu ga ik het hebben over ruimte en tijd die in r. 18-19 voorkomen, omdat enz. enz. In r. 32-37 zie je de tijd nog eens apart, enz. enz. Tot slot ga ik de begeleidende vragen beantwoorden. In r. 11 zie je enz. enz. en in r. 23 komt datzelfde belangrijke woord terug. Dat betekent, dat enz. enz."

- Bij een middeleeuwse tekst is het raadzaam zowel de middeleeuwse tekst als een moderne versie naast elkaar te leggen. Dit i.v.m. criterium B. Alleen een moderne versie van een middeleeuwse tekst verdient absoluut geen voorkeur.
- Een tekst moet *rond* de 40 regels zijn. Bij overtypen van de oorspronkelijke tekst dient de leraar zich te houden aan de 40 regels uit het bewuste boek. Het gaat dus niet om 40 *getypte* regels (die soms 50-60 regels in het originele werk bevatten). De kandidaat wordt hierdoor benadeeld, hij komt in tijdnood.
- Belangrijk is, dat de uitgezochte tekst **een geheel** vormt (38-42 regels).
- Laat het fragment niet midden in een zin eindigen.
- Ook al is een prozafragment een geheel, 20 regels is heus aan de te korte kant.
- Het is moeilijk een passend gedicht van rond de 40 regels te vinden. Dat hoeft ook niet. Als het gedicht "zwaar" genoeg is, als er voldoende over te vragen en te vertellen valt, zijn minder regels uiteraard toegestaan.
- Het verdient sterke aanbeveling de kandidaten met verschillende genres te laten kennismaken, niet alleen proza, maar ook poëzie en drama.
- Let er op, dat de tekst een tekst is van de voorgeschreven literatuur lijst (the prescribed list of authors, PLA).
- Commentaar van de leraar:

het geven van uitvoerig commentaar door de leraar helpt de examinerator te begrijpen hoe een punt tot stand is gekomen en helpt dus ook de leerling. De ruimte waar het commentaar geschreven kan worden is echter beperkt. Hoewel veel leraren dit jaar uitvoeriger commentaar hebben gegeven dan voorafgaande jaren, waarvoor veel dank, bleek vaak, dat het commentaar maar voor driekwart te lezen was, omdat de ruimte vol was. Dat is erg jammer.

- Graag **getypt** commentaar:

als men typt, is er meer ruimte om iets mede te delen

een getypte tekst is beter te lezen dan een handgeschreven tekst

Inhoudelijk commentaar wordt zeer op prijs gesteld i.p.v. opmerkingen als "Hij heeft hard gewerkt, maar is nu zeer nerveus". Of: "Een goede presentatie".

De naam van de kandidaat en de titel van roman/novelle/gedicht plus auteursnaam zijn niet belangrijk, dat staat allemaal al op het formulier. Het woord "Criterion" is ook niet belangrijk, A-B-C-D is voldoende. Voorbeeld:

- A: Piet had een gedegen kennis enz. enz. Hij liet zien, dat hij enz. enz.
- B: zijn begrip van het gebruik van literaire kenmerken en de effecten daarvan op de lezer was bijzonder oppervlakkig. Af en toe kon hij zich een term herinneren, maar enz. enz.
- C: hoewel er een poging was enige structuur in de presentatie aan te brengen, waren het slechts brokstukken. Van een samenhangend geheel was helaas geen sprake.
- D: Piets taalgebruik was uitstekend, zowel qua gram. als ook qua woordkeus, een hoog spreektempo, geen haperingen, enz. enz.

Advies: herlees de laatste versie van de gids Language A: Language and Literature guide, vooral de pagina's: 57-67. Bij herlezing vallen toch altijd zaken "opnieuw, anders" op, je kijkt weer even met "frisse ogen" tegen een kwestie aan.

Higher level Written Tasks

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 5	6 - 11	12 - 18	19 - 23	24 - 28	29 - 33	34 - 40

Reikwijdte en geschiktheid van het geleverde werk

Written Task 1

De meeste taken kunnen als goed tot zeer goed bestempeld worden met meer uitschieters in positieve dan negatieve zin. Bijna alle kandidaten toonden dat ze een grondige kennis hadden van het bestudeerde onderwerp of de tekst, maar hadden iets meer problemen met de conventies van de tekstsoorten. Ook het aanmeten van een gepaste toon en schrijfstijl was voor een aantal kandidaten een moeilijke opdracht vooral omdat in vergelijking met vorige jaren meer kandidaten problemen leken te hebben met het produceren van foutloze taal. De motivering (rationale) van de meeste kandidaten was duidelijk wel beter dan in vorige jaren.

Written Task 2

Ook voor deze taak leverden de meeste kandidaten goed tot zeer goed werk. In vergelijking met vorige jaren leken de meeste kandidaten de essayvragen in hun volledigheid te begrijpen en beter te betrekken op de bestudeerde teksten. Ook werd er beter en meer gebruik gemaakt van referenties naar de bestudeerde werken. Het structureren van ideeën blijft een aspect waarmee vele kandidaten lijken te worstelen en ook het taalgebruik leek lichtjes achteruit te zijn gegaan in vergelijking met vorige jaren.

Prestaties van de kandidaten per criterium

Written Task 1

Criterion A

Bijna alle kandidaten scoorden 2 punten voor criterium A. De motiveringen waren duidelijk gestructureerd en boden de nodige informatie voor het juist beoordelen van de taak.

Criterion B

De meeste kandidaten scoorden 5 of 6 voor criterium B. De taken waren over het algemeen sterk wat inhoud betreft maar deden het minder voor wat betreft de conventies van de gekozen tekstsoorten. Vooral de niet-literaire tekstsoorten (columns, blogs enz) voldeden niet altijd aan de conventies van het genre. Meer dan vorige jaren werd er voor literaire tekstsoorten (epiloog, extra hoofdstuk) gekozen en dan vooral door de sterkere kandidaten.

Criterion C

Het organiseren van de taak is een van de aspecten die kandidaten duidelijk moeilijk vinden en slechts een aantal kandidaten scoorde 5 voor criterium C en produceerde een tekst met een coherente structuur. De meeste kandidaten behaalden 3 of 4. De woordlimiet werd dit jaar duidelijk meer gerespecteerd dan in vorige jaren.

Criterion D

Voor criterium D scoorden de kandidaten dit jaar iets minder goed omdat een vrij groot aantal problemen leek te hebben met de taal. Deze taalproblemen hadden voor verschillende kandidaten een negatieve invloed op de keuze van een gepaste stijl en toon. De meeste taken behaalden een score van 3 of 4.

Written Task 2

Criterion A

Bijna alle kandidaten behaalden 2 voor dit criterium en gaven duidelijk de focus van hun taak aan in de outline.

Criterion B

De meerderheid van de kandidaten scoorde 5 of 6 voor criterium B. Over het algemeen leken kandidaten een beter begrip te hebben van de verwachtingen van de gekozen essayvraag dan vorig jaar. Een klein aantal kandidaten echter produceerde weinig relevante taken die erg herhalend of zonder focus waren en vaak bestonden uit ongemotiveerde speculatie - vaak deden deze kandidaten het beter voor criterium B in de Written Task 1. Wel werd er dit jaar meer en beter gebruik gemaakt van directe referenties naar de gebruikte tekst.

Criterion C

Meer nog dan voor Written Task 1 leken kandidaten problemen te hebben met de structuur van hun opstel. Hoewel de meeste taken een duidelijke inleiding en conclusie hadden was het middenstuk van de tekst soms rommelig en onsamenhangend. Een klein aantal kandidaten overschreed de woordlimiet. De meerderheid van de kandidaten scoorde 3 of 4.

Criterion D

Zoals reeds gezegd hierboven waren er vrij veel kandidaten die problemen hadden met de taal zelf. In een essay is het belangrijk dat de kandidaten de juiste toon, gepaste woordenschat enz gebruiken. Door hun taalproblemen, sloegen sommige kandidaten hier niet in. De meeste kandidaten scoorden 4 maar meer dan vorig jaar waren er een aantal negatieve uitschieters.

Aanbevelingen en richtlijnen voor leerkrachten van toekomstige kandidaten

Vermijd dat het taalgebruik van de kandidaten verder achteruitgaat.

Standard level Written Task

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 2	3 - 5	6 - 9	10 - 12	13 - 14	15 - 17	18 - 20

Reikwijdte en geschiktheid van het geleverde werk

Dit jaar werden opmerkelijk meer zeer goede en uitstekende taken geproduceerd dan vorig jaar. Een relatief kleine groep deed het niet zo goed; vooral omdat deze kandidaten duidelijk problemen hadden met taalproductie en dit een negatieve weerslag had op alle criteria. Over het algemeen dient wel gezegd te worden dat taalproductie beter was dan in vorige jaren. Een ander positief aspect van dit jaars taken was dat kandidaten beter bekend leken te zijn met de conventies van meer zakelijke teksten, zoals nieuwsartikels en brochures. Ook wat de inhoud van de taken betreft, slaagde de grote meerderheid van de kandidaten erin het bestudeerde materiaal op een interessante en vaak originele manier in hun taak te verwerken. Hoewel de meeste taken een goede of behoorlijke structuur hadden, lijkt tekststructuur en samenhang net als vorige jaren een aspect waar verschillende kandidaten het vrij moeilijk mee lijken te hebben.

Prestaties van de kandidaten per criterium

Criterium A

De meeste kandidaten scoorden 2 voor criterium A. De (kleine groep) kandidaten die minder scoorden, relateerden hun taak ofwel niet aan het bestudeerde materiaal, of gaven niet aan in de verantwoording tot welke tekstsoort hun taak behoorde. Nochtans was er voor criterium A een duidelijke verbetering in vergelijking met vorige jaren. Een klein aantal kandidaten bood geen informatie over het aantal gebruikte woorden in de taak op de cover sheet.

Criterium B

Voor criterium B scoorden de meeste kandidaten een 7 of een 6; meer dan in andere jaren werd het hoogste cijfer toegekend. Voor criterium B is een duidelijke trend merkbaar: de kandidaten slagen er elk jaar beter in het bestudeerde materiaal te hergebruiken in een bepaalde tekstsoort met aandacht voor de conventies van de gekozen tekstsoort. Nog slechts weinige kandidaten proberen een essay-achtige tekst als een blog of artikel voor te doen - dit is een duidelijke verbetering met vorige jaren. Het bestudeerde materiaal lijkt wel vaak nog iets grondiger gekend dan de conventies van sommige tekstsoorten. De tekstsoorten die tot erg succesvolle taken leidden dit jaar, waren: extra hoofdstuk, persoonlijke brief, column en interview. De conventies van tekstsoorten die meer problemen opleverden: formele brief, scenario, en blog. Meer taken werden geproduceerd die in verband stonden met een literair werk, dan met een bestudeerd thema (bijvoorbeeld tweetaligheid, straattaal).

Criterium C

De meeste kandidaten scoorden 4, sommige 3. Vaak beginnen kandidaten aan hun taak met een duidelijke structuur maar halverwege de tekst gaat het fout: ideeën worden herhaald, nieuwe inhoudelijke elementen worden geïntroduceerd maar niet uitgewerkt enz. Een klein aantal taken eindigde abrupt, of omvatte paragrafen en zinnen die onafgewerkt waren en geen samenhang hadden met het vervolg van de tekst enz. Bijna alle kandidaten respecteerden de woordlimiet.

Criterium D

Ook voor criterium D deden kandidaten het dit jaar beter: de meeste scoorden 4, terwijl een relatief grote groep 5 scoorde. Taalproductie was duidelijk beter dit jaar en dit betekende dat meer kandidaten nu aandacht konden geven aan stijl, toon en register. Een kleine groep kandidaten had problemen met stijlbreuken, vooral als een tekst in een ander tijdperk geplaatst werd (bijvoorbeeld extra hoofdstuk, dagboek), of wanneer de kandidaat de stijl en taal van een bepaalde auteur trachtte te imiteren. Sommige kandidaten hadden ook problemen met het onderscheid tussen formele en informele taal, en dit vooral bij het schrijven van brieven of emails.

Aanbevelingen en richtlijnen voor leerkrachten van toekomstige kandidaten

n/a

Higher level paper one

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 3	4 - 6	7 - 9	10 - 11	12 - 14	15 - 16	17 - 20

Aspecten van het programma en het examen waar kandidaten moeite mee hadden

Zwakkere kandidaten hadden moeilijkheden met het vinden van een goede methode en structuur om de twee teksten te vergelijken en beperken zich tot een parafrase van de twee teksten met toegevoegde opmerkingen. Sommigen gingen uit van de veronderstelling dat het de bedoeling was te bepalen welke van de twee teksten de beste was i.p.v. te vergelijken hoe het thema werd aangepakt in de twee tekstsoorten. Een moeilijk punt, vaak ook voor overigens sterke kandidaten, is schrijven over het publiek waartoe de tekst zich richt. Sommige kandidaten hebben het idee dat het dikwijls zeer gevarieerd publiek dient te worden afgelijnd en hebben het dan over 'vrouwen' als de tekst over vrouwen gaat, over 'sportliefhebbers' als de tekst iets te maken heeft met sport of over 'ouderen' en jongeren'. De meeste kandidaten behandelen stijffiguren en stilistische kenmerken maar velen laten na een verband te leggen met de inhoud en beperken zich tot een opsomming. Schrijven over 'toon' is ook een moeilijk punt en blijft dikwijls beperkt tot nietszeggende opmerkingen over 'positieve' of 'negatieve' toon. Sommige kandidaten gebruiken termen die in de klas werden geleerd zonder deze voldoende uit te leggen in verband met de context, zoals bijvoorbeeld logos, pathos en ethos. Andere verwarren gedetailleerde analyse met omslachtige analyse en schrijven een onoverzichtelijk lange tekst vol dooddoeners en irrelevante opmerkingen zoals 'deze tekst heeft een inleiding, een middenstuk en een slot.' Het taalniveau was over het algemeen zeer behoorlijk maar een minderheid van de kandidaten heeft niet het vereiste taalniveau voor 'language A'.

Aspecten van het programma en het examen waarop kandidaten goed voorbereid waren

Over het algemeen is er vooruitgang in de kennis van de genres en de kandidaten blijken zich ook beter bewust van de IB criteria en weten hoe ze daar naartoe kunnen werken en hoe ze de 'guiding questions' in hun tekst kunnen integreren. De kandidaten zijn zich beter bewust van de vereisten van academisch taalgebruik; minder kandidaten karakteriseren bijvoorbeeld een tekst als 'moeilijk' of 'gemakkelijk' of als 'leuk' en 'saai'.

Sterke en zwakke punten van de kandidaten in de beantwoording van afzonderlijke vragen

De thema's waren respectievelijk 'vrouwen en voetbal' (A en B) en 'weer' (C en D). Tekst A was een krantenartikel, tekst B een humoristische column, tekst C een advertentie, tekst D een

dagboekfragment. De twee opties boden meer dan genoeg mogelijkheden aan de kandidaten om hun analytische kwaliteiten te tonen en tot een relevante vergelijking van de genres te komen.

Het maken van de vergelijking tussen de twee teksten leek makkelijker i.v.m. met 'vrouwen en voetbal'. De kandidaten herkenden over het algemeen de verschillende bedoeling van de twee teksten en het verschil in toon. Goede leerlingen legden het verband met feminisme en een visie op de vrouw. Zwakkere kandidaten hadden vaak moeite met het vinden van stilistische kenmerken in het krantenartikel en kwamen dan tot de conclusie dat er geen waren. Ze wisten zich dikwijls ook geen weg met de ironie in de column over het EK. Omdat de dagboektekst op alle vlakken zeer verschillend was van de advertentie vonden leerlingen het moeilijk overeenkomsten te vinden. Veel leerlingen bleken ook onvoldoende vertrouwd met de stilistische kenmerken van het dagboek. Waar leerlingen altijd al moeilijkheden hebben iets te zeggen over het publiek waarvoor de tekst bestemd is, was dat in overtreffende mate het geval voor het dagboek. Ook de bedoeling van het dagboek en de persoonlijkheid van de schrijver van het dagboek waren voor velen onduidelijk.

Aanbevelingen en richtlijnen voor leerkrachten van toekomstige kandidaten

Het is nodig de kandidaten erop te wijzen hoe belangrijk duidelijk en overzichtelijk schrijven is. Ze dienen ervoor te zorgen dat hun tekst ook na het scannen gemakkelijk te lezen is. Veel zwakkere kandidaten zouden geholpen zijn met goede tekstvergelijkingsmodellen en meer oefening met het vergelijken van tekstgenres. Veel leerlingen beseffen onvoldoende dat duidelijkheid, een goede structuur en goede tekstverwijzingen belangrijker zijn dan grote hoeveelheden tekst. De kandidaten hebben ook meer richtlijnen, voorbeelden en oefening nodig in verband met het schrijven over publiek en over toon. Het is belangrijk de kenmerken van alle genres aan bod te laten komen in de lessen; vorig jaar waren er moeilijkheden met het gedicht en dit jaar tastten heel wat leerlingen in het duister over de aard en de kenmerken van een dagboek.

Standard level paper one

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 4	5 - 8	9 - 11	12 - 13	14 - 16	17 - 18	19 - 20

Aspecten van het programma en het examen waar kandidaten moeite mee hadden

Sommige kandidaten hadden problemen met taalproductie. Een klein aantal kandidaten maakte basisfouten zoals het fout vervoegen van werkwoorden en foute woordvolgorde in

enkelvoudige zinnen. Meerdere kandidaten hadden problemen met het juist gebruik van interpunctie, het correct schrijven van plaatsnamen en eigennamen enz. Slechts een minderheid van de kandidaten produceerde teksten die op het te verwachten taalniveau waren.

De meeste kandidaten kennen ook het verschil tussen formeel en informeel taalgebruik niet of schrijven een mengvorm.

Net als in vorige jaren blijft het logisch structureren van een tekst een probleem voor veel kandidaten. Hoewel de meeste teksten een inleiding en conclusie hebben, hebben ze vaak geen duidelijke samenhang (bv. opdeling van de tekst ontbreekt, geen gebruik van verbindingswoorden) en herhalen de kandidaten zichzelf te veel.

Aspecten van het programma en het examen waarop kandidaten goed voorbereid waren

De meerderheid van de kandidaten was dit jaar goed voorbereid op de meeste aspecten van het programma. De inhoudelijke analyses, zowel voor de eerste als de tweede tekst, waren over het algemeen erg overtuigend en gedetailleerd. Ook werd er dit jaar meer gebruik gemaakt van gepaste referenties naar en citaten uit de teksten wat de argumentatie van de kandidaten sterker maakte. Analyserend lezen is duidelijk een vaardigheid die de meeste kandidaten goed onder de knie hebben.

Hetzelfde kan gezegd worden over de analyses van de kandidaten van de stylistische kenmerken van de teksten. De meeste kandidaten leken goed vertrouwd met het genre van beide teksten en waren in staat de genrekenmerken duidelijk te beschrijven en te analyseren. In vergelijking met vorige jaren gaven meer kandidaten ook aandacht aan het belang van de opmaak en de visuele aspecten van de teksten.

Sterke en zwakke punten van de kandidaten in de beantwoording van afzonderlijke vragen

Tekst 1 (filmrecensie)

Vraag 1

De genrekenmerken van recensies, of filmrecensies, leken door de meeste kandidaten goed of zeer goed gekend. Verschillende kandidaten waren in staat om tekst 1 te vergelijken met 'typische' recensies en zelfs de verschillen of afwijkingen in tekst 1 op te merken. Vooral het taalgebruik en de toon werden door de meeste kandidaten op een uitstekende manier geanalyseerd.

Vraag 2

Met deze vraag hadden de kandidaten iets meer moeilijkheden, hoewel de meerderheid het er toch nog goed van af bracht en een aantal typische Nederlandse aspecten uit de tekst haalde. Een klein aantal kandidaten behandelde de vraag niet of nauwelijks of leek de vraag niet volledig te begrijpen. De beste kandidaten beantwoordden deze vraag op een erg originele en

boeiende manier en gaven duidelijk aan een goed inzicht te hebben in de Nederlandse cultuur en samenleving.

Tekst 2 (populair wetenschappelijk artikel)

Vraag 1

De meeste kandidaten behandelden deze vraag op een goede tot uitstekende manier - vooral de analyses van de structuur en het beeldmateriaal van de tekst waren erg sterk. Met de analyse van het taalgebruik hadden een klein aantal kandidaten iets meer problemen.

Vraag 2

Vraag 2 was duidelijk iets moeilijker voor sommige kandidaten omdat het beoogde publiek van de tekst voor deze kandidaten niet helemaal duidelijk was. Niettemin produceerde een groot aantal kandidaten een passend antwoord op deze vraag waarbij ze zowel de inhoudelijke als de stijl- en taalelementen van de tekst verwoeven tot een overtuigende analyse.

Aanbevelingen en richtlijnen voor leerkrachten van toekomstige kandidaten

Het is jammer dat sommige kandidaten minder goed scoren vanwege de problemen die ze hebben met taalproductie. Hoewel echte taallessen geen deel uitmaken van het programma, zouden sommige studenten kunnen worden aangemoedigd om aan hun taal te werken, bijvoorbeeld met een privé leraar buiten het reguliere curriculum.

Higher level paper two

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 3	4 - 6	7 - 10	11 - 14	15 - 18	19 - 22	23 - 25

Aspecten van het programma en het examen waar kandidaten moeite mee hadden

- Het ontcijferen van het handschrift van behoorlijk wat leerlingen was ook dit jaar een lastige klus. Soms waren slechts gedeelten van het essay van kandidaten slecht of heel slecht leesbaar, maar er waren ook essays die in hun totaliteit slecht tot zeer slecht leesbaar waren. In extreme gevallen waren paragrafen in het geheel niet leesbaar. De kwaliteit van veel handschriften verslechtert naarmate het einde van het essay nadert, hetgeen een indicatie zou kunnen zijn van tijdsdruk.
- Alhoewel de meeste kandidaten op de hoogte zijn van het gegeven dat een goed essay uit drie delen bestaat en deze indeling op de een of andere manier ook in hun essay

tot stand brengen, moet toch gezegd worden dat een behoorlijk groot aantal kandidaten (veel) moeite heeft met het toepassen van een correcte alinea-indeling. Het kan hierbij gaan om een oprecht gevoelde uitdaging maar in sommige gevallen leek het ook te gaan om slordigheid / nonchalance. Een goede alinea-indeling draagt bij aan de leesbaarheid, het begrip en de algehele kwaliteit van een essay, afgezien nog van het feit dat het aandacht voor het essay toont.

- De organisatie en overtuigingskracht van een essay is niet alleen gebaat bij een correcte alinea-indeling, maar ook bij een correct gebruik van de zogenaamde 'cohesive devices': verwijfs- en signaalwoorden, correcte (=logische) conjuncties, overgangszinnen. Deze vergroten de coherentie van een essay en dragen zo bij aan leesbaarheid, begrip en geloofwaardigheid en overtuigingskracht van een tekst.
- Het gebruik van een correcte literaire terminologie, het herkennen van literaire technieken en de interpretatie was in veel gevallen van een teleurstellend niveau. De meeste essays komen niet verder dan gratuite opmerkingen over de aanwezigheid van stijffiguren (welke?) en/of beeldspraak (welke soort beeldspraak?), en hebben een beperkt beeld van het begrip perspectief (welk?). Bovendien is het zo dat een kandidaat inzicht moet tonen door commentaar te leveren op de mogelijke effecten van de literaire technieken op het lezerspubliek. Het is zeker niet zo dat van een kandidaat verwacht wordt om in zijn of haar met een uitputtende lijst van literaire verschijnselen op de proppen te komen, maar het tonen van kennis via het gebruik van een correcte terminologie en het tonen van inzicht via commentaar over mogelijke effecten verhogen de kwaliteit van een essay.
- De kwaliteit van spelling en interpunctie is regelmatig slecht en bij vlagen heel erg slecht. Alhoewel de 'examiner' in geen geval bij iedere spel- en interpunctiefout met de rode pen klaar zit, is het wel belangrijk te weten dat een erg slechte spelling consequenties kan hebben voor de leesbaarheid, het begrip en daarmee uiteindelijk voor de totale beoordeling.

Aspecten van het programma en het examen waarop kandidaten goed voorbereid waren

- Ook dit jaar was de kennis van de inhoud van de literaire werken goed tot zeer goed te noemen. Voor alle duidelijkheid: kennis van de inhoud staat niet gelijk aan inzicht. De in de essays vermelde feitelijke informatie (namen van de auteur, namens van personages, plotontwikkeling, context van auteur en werk en dergelijke) was over het algemeen van een erg goed niveau.
- De overgrote meerderheid van de kandidaten is zich ervan bewust dat een goed essay uit drie delen bestaat: introductie, middenstuk en conclusie, en doet moeite om deze indeling in hun tekst tot stand te brengen. De beste essays zijn die, die de conclusie op de introductie laten aansluiten (tekst als een cirkel). De meeste kandidaten scheppen in de introductie ook het kader waarbinnen het essay geplaatst en beoordeeld dient te worden.
- Verreweg de meeste kandidaten kozen een vraag die geschikt was voor de door hen gelezen literaire werken. Dit bleek veelal uit de lengte en/of het ontbreken van een herhaling van taal en inhoud. Een slecht gekozen vraag leidt over het algemeen tot een korter essay of tot een essay met een hoge mate aan herhaling.
- Het algemene taalniveau was goed en soms zelfs zeer goed. Alhoewel spelling een

netelige kwestie was (en waarschijnlijk zal blijven), was het gebruikte vocabulaire over het algemeen gevarieerd en gepast, dat wil zeggen: geschikt voor de aard en de inhoud van het essay. Lagere scores voor het criterium 'taal' worden onder andere veroorzaakt door een beperktere woordenschat en een beperkt gebruik van samengestelde (complexe) zinnen.

Sterke en zwakke punten van de kandidaten in de beantwoording van afzonderlijke vragen

- Vraag 1: Het probleem bij de beantwoording van deze vraag lag in het gevaar van stereotypering ('vrouwen komen van Venus en mannen van Mars') en in het gegeven dat de kandidaat een vrouwelijk én een mannelijk perspectief ten aanzien van dezelfde thematiek diende te contrasteren. Sommige leerlingen lieten zich inderdaad (helaas) verleiden tot uitspraken zoals: 'Vrouwen zijn emotioneler dan mannen en zullen daarom meer hebben geleden in het concentratiekamp'. De beste essays vermeden deze stereotypering en gingen in op het individuele aspect van de perspectieven.
- Vraag 2: Sommige leerlingen namen bij de beantwoording van deze vraag genoegen met een beschrijving van het begin en/of einde van de literaire werken. Dat was niet de bedoeling, alhoewel een dergelijke beschrijving natuurlijk wel onderdeel diende te zijn van de argumentatie. Het ging erom dat de kandidaat het belang van begin en/of einde voor de essentie/boodschap van de werken kon toelichten.
- Vraag 3: Erg weinig leerlingen kozen deze vraag, waarschijnlijk omdat het begrip 'geestesgesteldheid' niet iedereen (even goed) bekend was. Het ging hier niet om personages die 'blij en opgewekt' of 'depressief' waren, maar om een mentale gesteldheid die door de samenleving als afwijkend wordt gezien. Het probleem hierbij is dat een 'abnormale' geestesgesteldheid in een bepaalde context of vanuit een bepaald perspectief opeens als normaal gezien kan worden.
- Vraag 4: Behoorlijk wat kandidaten die deze vraag kozen wisten niet altijd even goed wat achter de literaire begrippen schuilging. De beste essays waren die, die ingingen op het belang van de bijfiguren voor het tonen van de problematiek van de hoofdpersoon in de literaire werken.
- Vraag 5: Veel essays die ingingen op deze vraag waren met grote regelmaat aan de oppervlakkige kant. 'De betekenis en het belang van 'het oude' en 'het nieuwe' werden in deze essays als vanzelfsprekend en algemeen bekend beschouwd of het ging om nogal gratuite benaderingen ('Amir voor en Amir na zijn verhuizing naar de Verenigde Staten', 'Vladesk voor en na de Tweede Wereldoorlog'). Alhoewel niemand zal willen ontkennen dat bovengenoemde verhuizing en de gruwelen van de oorlog een scheidslijn (kunnen) markeren, vroeg deze vraag naar de spanning die tussen 'het oude' en 'het nieuwe' was ontstaan en niet naar een beschrijving van de personages voor en na. Sommige leerlingen interpreteerden de term 'spanning' als literaire spanning, terwijl het hier om het conflict tussen beide ging.
- Vraag 6: Ook hier lag oppervlakkigheid op de loer. 'Context' is een begrip waar we ons allemaal een vage voorstelling bij kunnen maken, maar wanneer gevraagd naar een definitie, wordt de kwestie ingewikkelder. 'Context' is een paraplu-begrip dat opgesplitst kan worden in geografische, etnische, historische, sociale, literaire en individuele context. Het probleem hier was dat een behoorlijk groot aantal kandidaten het begrip benaderde alsof het algemeen bekend was zonder aan te geven op welk deelaspect

of op welke deelaspecten van het begrip het essay zich zou gaan richten.

Aanbevelingen en richtlijnen voor leerkrachten van toekomstige kandidaten

- Een (vroegtijdige) controle van de kwaliteit van het handschrift van een kandidaat is aanbevelenswaardig. In sommige gevallen lijkt de aanvraag van dispensatie voor het schrijven met de hand geen overbodige luxe. Dit is niet zo zeer aanbevelenswaardig vanuit het oogpunt van de 'examiner' maar meer nog vanuit het oogpunt van de kandidaat zelf. Deze kan alleen maar gebaat zijn bij een essay dat leesbaar is en daardoor goed beoordeeld kan worden.
- Alhoewel de focus van het programma geenszins op spelling en interpunctie ligt, kan het wellicht geen kwaad voor leerlingen om zo af en toe aandacht aan deze kwesties te besteden. Beide zijn ook aspecten van een essay, de boodschap en de overtuigingskracht ervan.
- De wetenschap dat een goed essay uit drie samenhangende delen bestaat is onvoldoende om echt overtuigend te scoren voor het criterium 'Organization and development'. Kandidaten dienen getraind te worden in het gebruik van een correcte alinea-indeling en de opbouw van alinea's (kernzin(nen) en uitwerking). Een aantrekkelijke titel die de inhoud correct weergeeft is een mooi extra dat op prijs wordt gesteld.
- Paper 2 is een literair essay. Het spreekt voor zich dat het daarin om literaire technieken gaat. Het is jammer als een kandidaat niet verder komt dan de termen 'stijlfiguren' of 'beeldspraak' zonder deze helder te benoemen en zonder in te gaan op de effecten. Voor veel kandidaten is dit het zwakste punt van hun essay. Kandidaten dienen getraind te worden literaire technieken te herkennen, correct te benoemen en te voorzien van commentaar over hun mogelijke effecten.

Standard level paper two

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 3	4 - 7	8 - 12	13 - 15	16 - 19	20 - 22	23 - 25

Aspecten van het programma en het examen waar kandidaten moeite mee hadden

- Het ontcijferen van het handschrift van behoorlijk wat leerlingen was ook dit jaar een lastige klus. Soms waren slechts gedeelten van het essay van kandidaten slecht of heel slecht leesbaar, maar er waren ook essays die in hun totaliteit slecht tot zeer slecht leesbaar waren. In extreme gevallen waren paragrafen in het geheel niet leesbaar. De kwaliteit van veel handschriften verslechtert naarmate het einde van het essay nadert, hetgeen een indicatie zou kunnen zijn van tijdsdruk.

- Alhoewel de meeste kandidaten op de hoogte zijn van het gegeven dat een goed essay uit drie delen bestaat en deze indeling op de een of andere manier ook in hun essay tot stand brengen, moet toch gezegd worden dat een behoorlijk groot aantal kandidaten (veel) moeite heeft met het toepassen van een correcte alinea-indeling. Het kan hierbij gaan om een oprecht gevoelde uitdaging maar in sommige gevallen leek het ook te gaan om slordigheid / nonchalance. Een goede alinea-indeling draagt bij aan de leesbaarheid, het begrip en de algehele kwaliteit van een essay, afgezien nog van het feit dat het aandacht voor het essay toont.
- De organisatie en overtuigingskracht van een essay is niet alleen gebaat bij een correcte alinea-indeling, maar ook bij een correct gebruik van de zogenaamde 'cohesive devices': verwijz- en signaalwoorden, correcte (=logische) conjuncties, overgangszinnen. Deze vergroten de coherentie van een essay en dragen zo bij aan leesbaarheid, begrip en geloofwaardigheid en overtuigingskracht van een tekst. Veel kandidaten hanteren regelmatig ook een zogenaamde 'in media res'-aanpak, waarbij begrippen en personages opeens genoemd worden zonder eerst degelijk te zijn geïntroduceerd.
- Er wordt weinig tot geen commentaar geleverd over de kwaliteit en de eigenschappen van de taal die in de literaire werken wordt gebruikt.
- Het gebruik van een correcte literaire terminologie, het herkennen van literaire technieken en de interpretatie was in veel gevallen van een lager niveau dan van HL verwacht mag worden. De meeste essays komen niet verder dan gratuite opmerkingen over de aanwezigheid van stijlfiguren (welke?) en/of beeldspraak (welke soort beeldspraak?), en hebben een beperkt beeld van het begrip perspectief (welk?). Bovendien is het zo dat een kandidaat inzicht moet tonen door commentaar te leveren op de mogelijke effecten van de literaire technieken op het lezerspubliek. Het is zeker niet zo dat van een kandidaat verwacht wordt om in zijn of haar met een uitputtende lijst van literaire verschijnselen op de proppen te komen, maar het tonen van kennis via het gebruik van een correcte terminologie en het tonen van inzicht via commentaar over mogelijke effecten verhogen de kwaliteit van een essay. Veel kandidaten hebben slecht beperkt kennis van genrekenmerken of lijken typische kenmerken niet te zien. 'Maus' wordt dan opeens behandeld als een gewoon boek zonder afbeeldingen.
- De kwaliteit van spelling en interpunctie is regelmatig slecht en bij vlagen heel erg slecht. Alhoewel de 'examiner' in geen geval bij iedere spel- en interpunctiefout met de rode pen klaar zit, is het wel belangrijk te weten dat een erg slechte spelling consequenties kan hebben voor de leesbaarheid, het begrip en daarmee uiteindelijk voor de totale beoordeling.

Aspecten van het programma en het examen waarop kandidaten goed voorbereid waren

- Ook dit jaar was de kennis van de inhoud van de literaire werken goed tot zeer goed te noemen. Voor alle duidelijkheid: kennis van de inhoud staat niet gelijk aan inzicht. De in de essays vermelde feitelijke informatie (namen van de auteur, namens van personages, plotontwikkeling, context van auteur en werk en dergelijke) was over het algemeen van een erg goed niveau.
- De overgrote meerderheid van de kandidaten is zich ervan bewust dat een goed essay uit drie delen bestaat: introductie, middenstuk en conclusie, en doet moeite om deze

indeling in hun tekst tot stand te brengen. De beste essays zijn die, die de conclusie op de introductie laten aansluiten (tekst als een cirkel). De meeste kandidaten scheppen in de introductie ook het kader waarbinnen het essay geplaatst en beoordeeld dient te worden, maar wel is het zo dat dit kader regelmatig scherper omlijnd aan gegeven dient te worden.

- Verreweg de meeste kandidaten kozen een vraag die geschikt was voor de door hen gelezen literaire werken. Dit bleek veelal uit de lengte en/of het ontbreken van een herhaling van taal en inhoud. Een slecht gekozen vraag leidt over het algemeen tot een korter essay of tot een essay met een hoge mate aan herhaling.
- Het algemene taalniveau was goed en soms zelfs zeer goed. Alhoewel spelling een netelige kwestie was (en waarschijnlijk zal blijven), was het gebruikte vocabulaire over het algemeen gevarieerd en gepast, dat wil zeggen: geschikt voor de aard en de inhoud van het essay. Lagere scores voor het criterium 'taal' worden onder andere veroorzaakt door een beperktere woordenschat en een beperkt gebruik van samengestelde (complexe) zinnen. Alhoewel de omvang van de woordenschat van HL-kandidaten zeker niet slecht is, mag regelmatig toch wat meer op dit vlak van deze kandidaten verwacht worden.

Sterke en zwakke punten van de kandidaten in de beantwoording van afzonderlijke vragen

Vraag 1: Het probleem bij de beantwoording van deze vraag lag in het gevaar van stereotypering ('vrouwen komen van Venus en mannen van Mars') en in het gegeven dat de kandidaat een vrouwelijk én een mannelijk perspectief ten aanzien van dezelfde thematiek diende te contrasteren. Sommige leerlingen lieten zich inderdaad (helaas) verleiden tot uitspraken zoals: 'Vrouwen zijn emotioneler dan mannen en zullen daarom meer hebben geleden in het concentratiekamp'. De beste essays vermeden deze stereotypering en gingen in op het individuele aspect van de perspectieven.

Vraag 2: Sommige leerlingen namen bij de beantwoording van deze vraag genoegen met een beschrijving van het begin en/of einde van de literaire werken. Dat was niet de bedoeling, alhoewel een dergelijke beschrijving natuurlijk wel onderdeel diende te zijn van de argumentatie. Het ging erom dat de kandidaat het belang van begin en/of einde voor de essentie/boodschap van de werken kon toelichten.

Vraag 3: Erg weinig leerlingen kozen deze vraag, waarschijnlijk omdat het begrip 'geestesgesteldheid' niet iedereen (even goed) bekend was. Het ging hier niet om personages die 'blij en opgewekt' of 'depressief' waren, maar om een mentale gesteldheid die door de samenleving als afwijkend wordt gezien. Het probleem hierbij is dat een 'abnormale' geestesgesteldheid in een bepaalde context of vanuit een bepaald perspectief opeens als normaal gezien kan worden.

Vraag 4: Behoorlijk wat kandidaten die deze vraag kozen wisten niet altijd even goed wat achter de literaire begrippen schuilging. De beste essays waren die, die ingingen op het belang van de bijfiguren voor het tonen van de problematiek van de hoofdpersoon in de literaire werken.

Vraag 5: Veel essays die ingingen op deze vraag waren met grote regelmaat aan de oppervlakkige kant. 'De betekenis en het belang van 'het oude' en 'het nieuwe' werden in deze essays als vanzelfsprekend en algemeen bekend beschouwd of het ging om nogal gratuite benaderingen ('Amir voor en Amir na zijn verhuizing naar de Verenigde Staten', Vladek voor en na de Tweede Wereldoorlog'). Alhoewel niemand zal willen ontkennen dat bovengenoemde verhuizing en de gruwelen van de oorlog een scheidslijn (kunnen) markeren, vroeg deze vraag naar de spanning die tussen 'het oude' en het nieuwe' was ontstaan en niet naar een beschrijving van de personages voor en na. Sommige leerlingen interpreteerden de term 'spanning' als literaire spanning, terwijl het hier om het conflict tussen beide ging.

Vraag 6: Ook hier lag oppervlakkigheid op de loer. 'Context' is een begrip waar we ons allemaal een vage voorstelling bij kunnen maken, maar wanneer gevraagd naar een definitie, wordt de kwestie ingewikkelder. 'Context' is een paraplu-begrip dat opgesplitst kan worden in geografische, etnische, historische, sociale, literaire en individuele context. Het probleem hier was dat een behoorlijk groot aantal kandidaten het begrip benaderde alsof het algemeen bekend was zonder aan te geven op welk deelaspect of op welke deelaspecten van het begrip het essay zich zou gaan richten.

Aanbevelingen en richtlijnen voor leerkrachten van toekomstige kandidaten

- Een (vroegtijdige) controle van de kwaliteit van het handschrift van een kandidaat is aanbevelenswaardig. In sommige gevallen lijkt de aanvraag van dispensatie voor het schrijven met de hand geen overbodige luxe. Dit is niet zo zeer aanbevelenswaardig vanuit het oogpunt van de 'examiner' maar meer nog vanuit het oogpunt van de kandidaat zelf. Deze kan alleen maar gebaat zijn bij een essay dat leesbaar is en daardoor goed beoordeeld kan worden.
- Alhoewel de focus van het programma geenszins op spelling en interpunctie ligt, kan het wellicht geen kwaad voor leerlingen om zo af en toe aandacht aan deze kwesties te besteden. Beide zijn ook aspecten van een essay, de boodschap en de overtuigingskracht ervan.
- De wetenschap dat een goed essay uit drie samenhangende delen bestaat is onvoldoende om echt overtuigend te scoren voor het criterium 'Organization and development'. Kandidaten dienen getraind te worden in het gebruik van een correcte alinea-indeling en de opbouw van alinea's (kernzin(nen) en uitwerking). Een aantrekkelijke titel die de inhoud correct weergeeft is een mooi extra dat op prijs wordt gesteld.
- Paper 2 is een literair essay. Het spreekt voor zich dat het daarin om literaire technieken gaat. Het is jammer als een kandidaat niet verder komt dan de termen 'stijlfiguren' of 'beeldspraak' zonder deze helder te benoemen en zonder in te gaan op de effecten. Voor veel kandidaten is dit het zwakste punt van hun essay. Kandidaten dienen getraind te worden literaire technieken te herkennen, correct te benoemen en te voorzien van commentaar over hun mogelijke effecten.